

Bozsó László, a Budapesti Pártbizottság titkáráé a szó

A fővárosi ipar helyzete

Az MSZMP XII. kongresszusának határozata leszögezte: „Gazdaságpolitikánk egyaránt figyelembe veszi a szocializmus építésének törvényszerűségeit, valamint az ország adottságait... Ebből kiindulva fejlesztjük bevált gazdaságirányítási rendszerünket, a tervezést, a szabályozást, a gazdaságvezetés intézményeit és a gazdálkodó egységek szervezetét.” Budapestén a szocialista ipar 2515 telephelyen, 458 ezer dolgozót foglalkoztatott tavaly, vagyis az ország ipari termelő egységeinek 32,9 százaléka működött itt.

A budapesti ipar jelenéről és a közeljövő feladatairól kért tájékoztatást Bozsó Lászlótól, a Budapesti Pártbizottság titkárától munkatársunk, Fahidy József.

— Az ideai tervteljesítés különösen függ a társadalmi-politikai feltételektől. E témakörökből ezúttal csak egy kérdést emelünk ki: hogyan segítik a pártszervezetek a gazdaságosság szemléletének és gyakorlatának terjedését?

— A fővárosi iparvállalatok és szövetkezetek gazdasági tevékenységében az év elejétől fokozatosan már érzékelhetők ennek hatásai, amelyek összefüggnek az 1980. évi szabályozó és árendrendszer változásaival. Fő cél, aminek mindent alá kell rendelni — az élet-színvonal szinten tartásán, némi emelkedésén túl —, a népgazdasági egyensúly javítása. Ehhez kell alkalmazkodnia Budapestnek is az ipari termelésnek és értékesítésnek. Ebből adódott, hogy *mérséklődött a termelés üteme*, ugyanakkor erőfeszítések árán bár, de fokozódott a *tőkés exportunk*. Az értékesítés számottevően csak ott emelkedett, ahol a gazdaságosság az exportkötelezettségek teljesítésével összhangban van. Hazánk a KGST-országokba irányuló szállításokban is igyekezett és jövőben is törekedni fog, szerződéseit maradéktalanul teljesíteni, s ebben is fontos tenni-valója van *fővárosunk iparának*.

— Örvendest, hogy a híradás-, a vákuumtechnika, a vegyipar, valamint az élelmiszeripar 16—20 százalékkal több, s *minőségileg* is valamivel jobb terméket adott át a külkereskedelemnek, mint a múlt év első felében. Jelentős eredményként könyvelhetjük el, hogy a tőkés országokban értékesített félkésztermékek, alkatrészek, gépek és más, beruházást segítő termékek kivitele is 20 százalékkal emelkedett. A kedvező változások között tartjuk számon azt is, hogy az importanyagok felhasználása folyamatosan, a termékek minőségének romlása nélkül csökkent, illetve csökken. Gépekből, beruházási célt szolgáló eszközökből a tőkés országokból csak a legszükségesebbeket vásároljuk. Mindezek azt bizonyítják, hogy a fővárosi vállalatok, szövetkezetek hónapról hónapra *jobban alkalmazkodnak* a népgazdasági célokhöz.

— Az új ár- és szabályozórendszerhez való alkalmazkodás nem egyszerű feladat, gondokkal jár, és nem is megy zökkenők nélkül. Véleményem szerint a *kezdet sikeresnek mondható*, de még időre van szükség, hogy a tapasztalatokat kellő megalapozottsággal értékelni lehessen, s utána elvégezni a szükséges korrekciókat. Az már tény, hogy a jövedelmek alapján *differenciálódás* a hatékony és a kevésbé eredményes vállalatok között megindult. Ez az átrendeződés segíti az irányítást, azt, hogy a korábban tárgyilagossá mércék szerint mérlegelhessek a továbbfejlesztéseket. A nehezebb feladatok megoldása *korszerűbb gondolkodásmódot és nagyobb felelősséget* követel a vezetőktől. E területen is érezhető már a változás. Nagyobb figyelmet fordítanak az ésszerű energia- és anyagtakarékosságra. Megkezdődött azoknak a programoknak a kidolgozása és végrehajtása, amelyek a termelési szerkezetet javítják. A természetben alapvető zavarok nincsenek, holott a bizonytalansági tényezők, a külső, kedvezőtlen piaci hatások nem csökkentek.

— Az idén — és ezután —, sajátságosan fontos a kezdeményező, kockázatot is vállaló gazdasági vezetők támogatása, olykor védelme. Ezzel nyilvánvalóan ön is egyet ért, de hogyan érvényesül ez az elv a gyakorlatban?

— Közvéleményünk előtt jól ismert, hogy a mai gazdálkodási feltételek nagyobb részben tőlünk

— elhatározásunktól — függetlenül alakultak ki. A *közvélemény tisztánlátását* kívántuk elősegíteni azzal, hogy mind a világgiaici változásokat, mind az azokra adott válaszaink lehetőségeit, minden formát — köztük a tömegkommunikációs eszközöket is —, kihasználva, ismertettük.

— Az év elején a pártszervezetektől is azt kértük, hogy fordítsanak nagyobb figyelmet a változások megértésére, elfogadtására. Helyesnek bizonyult az a gyakorlat, hogy a VI. ötéves terv *szabályozók által felállított követelményeit* már egy évvel korábban bevezettük.

— A jó előkészítés, a taggyűlések, pártterkezetek, és döntően, a XII. kongresszus igen jelentősek voltak az új szemlélet és gondolkodásmód elterjesztésében. A szabályozás konkrét kérdéseiben természetesen kezdetben volt *értelenség, ellenállás*, ez az év első felében azonban fokozatosan feloldódott. Egyértelműen pozitív, hogy még a nehéz helyzetben levő vállalatok pártszervezetei sem kísérik meg, hogy kedvezményeket, külön elbírálást járjanak ki vállalatuknak. A belső tartalékok feltárására, új módszerek, ötletek, értékesítési formák keresésére ösztönzik a gazdasági vezetést.

— Nyilvánvaló, hogy a pártszervezetek a gazdaságosság ügyét elsősorban a *szemlélet* változtatására tudják támogatni. Ezért a politikai munkában és a pártszervek gazdaságsszervező, ellenőrző munkájában a figyelem ma a hatékonysággal, a termelési szerkezet gyorsabb változásával, a takarékoskossággal, a munkafegyelmekkel összefüggő kérdésekre összpontosul.

— Az elmúlt hónapokban sikeres volt a felkészítés e feladatok megvalósítására. Ezt a Budapesti Pártbizottság és a kerületi pártbizottságok együttesen végezték. A legnagyobb segítséget a szemléletformáláshoz a jelenlegi helyzetben az adja, ha *együtt élünk a vállalatokkal*, ha ismerjük a vezetőik gondjait, elképzeléseit.

— A vállalati *kezdeményezésnek és a kockázatvállalásnak* már az elmúlt években is nagy fontosságot tulajdonítottunk. Különösen így van ez a jelenlegi helyzetben, a megváltozott gazdasági feltételek mellett.

— Az eltelt idő kevés ugyan ahhoz, hogy értékelhessük az előrehaladást, de a folyamat megkezdődött. Az alkalmazkodás, a türelem ezen a téren is a vezetők támogatását, ösztönzését jelenti. Tapasztalatunk szerint ilyen vonatkozásban a vezetőket nem szorulnak védelemre, inkább további *bátorítást* igényelnek. A kockázatnak azonban mindig értelmes kockázatot kell jelentenie, amit gazdaságilag megalapozott döntések, a feltételek körültekintő elemzése alapján lehet vállalni. Természetesen megtörténhet, hogy a gazdálkodás nemzetközi feltételeinek és az új szabályozási elveknek megfelelően, a hazai feltételek is a várhatónál gyorsabban módosulnak.

— Az ilyen szélsőséges, és feltehetően ritkán előforduló helyzetek nem lehetnek akadályai az ésszerű kockázatvállalásnak. Azonban ilyen esetekre is van *intézményesített gazdasági védelem* a vállalatok részére, a politikai, erkölcsi támogatás mellett. Ilyen például az árfolyambiztosítási szerződés, melyet a vállalatok az Állami Biztosítónál köthetnek. Lehetőség van megfelelő tartalékalapok képzésére is, ami szintén a kockázattal járó esetleges veszteségek kivédésére szolgál. Úgy értékelhető, hogy a kezdeti eredmények biztatóak, de az *új vállalatvezetési stílus*, gondolkodásmód meghonosításához és

Bozsó László 1931-ben született, gépészmérnök, és 1956 óta — rövid megszakításokkal — pártmunkás. A Műszaki Egyetemen, valamint a Magyar Rádió és Televíziónál dolgozott, mielőtt a XI. kerületi pártbizottság első titkára lett. 1978 októberétől a Budapesti Pártbizottság titkára. A Budapesti Műszaki Egyetemen elvégezte a gazdaság-mérnöki szakot, iparjogvédelmi szakértői vizsgával és műszaki doktorátussal is rendelkezik.

általánossá válásához hosszabb idő szükséges.

— A munkaerő tervszerű átcsoportosítása és a munka szerinti elosztás — a differenciálás —, *feltételezik* a társadalmi-tudati támogatást. Hogyan összegezhettek az ezzel kapcsolatos budapesti tapasztalatok?

— A budapesti munkaerő-gazdálkodás fejlesztése hosszabb távú program alapján folyik. Ez kiemelten kezeli az üzemi- és munkaszervezést, mint a munkaerő-gazdálkodás javításának *kulcskérdését*.

— A vállalatoknál hatékonyan nem foglalkoztatható munkaerő más területekre való átcsoportosításával jelentős feszültségek oldhatók fel, javítható a munkafegyelmek, és következetesebben lehet érvényt szerezni a *teljesítménykövetelményeknek*.

— A vállalatok ideai munkaerő-gazdálkodási tervei *realisabbak*. Ezt elsősorban a közgazdasági szabályozók szigorítása és a tényleges munkaerőhiány kényszerítő hatása váltotta ki. Pozitív, hogy az idén a meglehetősen korlátozott bérfejlesztési lehetőségeket *tudatosabb, tervszerűbb létszámgazdálkodással* kapcsolták össze. Mindenütt határozott törekvés tapasztalható a *munka szerinti elosztás* következetesebb érvényesítésére, a differenciált bevezetésre. Bővült a teljesítménykövetelményben dolgozók köre, a minőséghez kötött mozgó bér.

— A korábbi gyakorlattól eltérően a vállalatok a tervezett bérfejlesztést nem osztották ki az év elején, hanem jelentős részét *mozgó bérként* használták fel. Ez a teljesítmények és az egyéni jövedelmek jobb kapcsolatát is lehetővé teszi.

— A szigorúbb munkaerő- és bér-gazdálkodás elfogadtatásában és következetes megvalósításában nagy az üzemi, vállalati pártszervezetek felelőssége.

— Népgazdasági cél, hogy az alacsony hatékonyságú területeken törekedni kell a termelés gazdaságosabbá tételére, ha ennek nincsenek meg a feltételei, akkor a termelés visszafejlesztésére. Ennek természetesen létszám-gazdálkodási következményei is vannak és lesznek. Az első felévben a fővárosban *jelentős munkaerőmozgás nem volt*, elhelyezkedési problémát a jelenleginél nagyobb létszámcsökkenés sem okozna. A dolgozók túlnyomó többsége egyetért a munkafegyelmek javításával, a magasabb követelményekkel, a differenciált bérezéssel. Ez *kedvező politikai háttérrel* jelent a célok következetes megvalósításához.

— A létszám csökkentésénél azonban nem szabad csak az életkort mérve használni. A nagyobb tudással, gyakorlattal rendelkezőket, legyenek azok vezetők, irányítók vagy beosztottak, ha egészségesegek, aktív munkára vállalkoznak, tovább kell foglalkoztatni. Ez népgazdasági érdek.